

חיפה

מקנים, להקנות to grant, instill
מפרץ bay
נמל port
בילוי recreation
מתחרה competes

33. בניין הטכניון ואזור הדר הכרמל בחיפה, כפי שנראו בשנת 1934.
מאז התפתח המקום לבלי הכר ויש בו מרכז עסקים ואזור מגורים
הבנוי בצפיפות

תור הזהב golden age, heyday
נטשו, לנטוש to abandon
חשיבות importance
השתקעו, להשתקע to settle down
מסילת ברזל railroad
צומת crossroads
נתיב route
משוכלל advanced
נפט oil
בתי זיקוק oil refineries
שדה תעופה airfield

מעמד status
סכסוך conflict
גרם, לגרום caused
ניתוק disconnect
חדלו – הפסיקו flow
הזרמה occurred
פעיל active
כבדה heavy
תנופה momentum

חיפה שוכנת בתוך שילוב נופים מיוחד במינו – הר, חופי ים ומפרץ, ואלה מקנים לה יופי רב. העיר נחלקת ל-2 חלקים: ההר – הכולל את אזורי הכרמל והדר הכרמל, שהם אזורי המגורים העיקריים ויש בהם גם אתרי תיירות, מרכזי קניות, מוסדות להשכלה גבוהה ועוד; המישור – אזורי המפרץ והעיר התחתית, שיש בהם מעט אזורי מגורים ונמצאים בהם הנמל, אזור תעשייה וכן מרכז עסקים ובו מרכזי קניות, עסקים, בילוי ובידור, חופי רחצה ועוד. אזור זה מתחרה בהצלחה במרכזי העסקים האחרים של חיפה.

במשך מאות שנים הייתה חיפה עיר נמל קטנה. "תור הזהב" של העיר החל באמצע המאה ה-19. באותה תקופה נפגעה עכו מסדרה של מלחמות, ואנשי עסקים נטשו אותה ועברו לחיפה. מאז עלתה חשיבותה של העיר, והשתקעו בה עוד תושבים וביניהם יהודים, מוסלמים ונוצרים (כרמליתים וטמפלרים). בראשית המאה ה-20 חיברו הטורקים את חיפה לדמשק ולעבר הירדן באמצעות מסילת הברזל החיג'אזית, ובתקופת המנדט הפכו הבריטים את העיר למרכז כלכלי וצבאי שלהם במזרח התיכון. חיפה שימשה אז צומת לנתיבי יבשה ולנתיביים ראשיים, הוקם בה נמל ים משוכלל, הונח צינור שהוביל נפט מעיראק אליה, נבנו בתי זיקוק, והוקמו מפעלי תעשייה, שדה תעופה ומחנות צבא גדולים. בשנות ה-20 הוקם בחיפה ה"טכניון" – המוסד האקדמי העברי הראשון בישראל (1933).

עם הקמת מדינת ישראל השתנה מעמדה האזורי של חיפה: הסכסוך בין ישראל לשכנותיה גרם לניתוק הקשרים בין העיר למדינות המזרח התיכון, מסילות הברזל שקישרו אותה עם המדינות השכנות חדלו לפעול, והזרמת הנפט מעיראק נפסקה. גם באוכלוסיית העיר חלו שינויים: רבים מתושביה הערבים עזבו אותה בתקופת מלחמת העצמאות, והתיישבו בה עולים יהודים. נמל חיפה הפך לנמל הגדול והפעיל במדינה, אזור התעשייה הכבדה שבמפרץ זכה לתנופה רבה, הטכניון גדל והתרחב, הוקמה אוניברסיטה, ועוד.

נמנה כמה מאפיינים בולטים של העיר חיפה ושל תושביה:

- רמת החיים בחיפה גבוהה יחסית לרמת החיים במקומות אחרים בישראל, ולדוגמה: ההכנסה הממוצעת של תושביה גבוהה מההכנסה הממוצעת בישראל, ורמת המינוע בעיר זאת היא בין הגבוהות בארץ. (111, יבג)
 - אחוז בעלי ההשכלה הגבוהה בחיפה הוא מעל לממוצע בישראל, ופועלים בה שני מוסדות חשובים להשכלה גבוהה: אוניברסיטת חיפה, והטכניון – המוסד הגדול והוותיק בארץ להכשרת מהנדסים וארכיטקטים, אשר מקיים גם בית ספר לרפואה ומכשיר מורים להוראת מקצועות הטכנולוגיה.
 - חיפה היא עיר תעשיית. מלבד הנמל המהווה מקור תעסוקה חשוב, יש בה שני אזורי תעשייה גדולים. (על נמל חיפה קראו ביחידה ג, בסעיף העוסק בתחבורה.) באזור התעשייה הוותיק שבמפרץ חיפה יש ריכוז של תעשייה פטרזכימית (ענף תעשייה העוסק בנפט ובמוצרים), מפעלי תעשייה הקשורים לבתי הזיקוק ולנמל, ומפעלים המשתייכים לתעשייה הביטחונית. בחלקה הדרום-מערבי של העיר נמצא אזור תעשייה מודרני – מרכז תעשיות מדע (מת"מ), ובו ריכוז של תעשיות עתירות ידע. עם הזמן התעשיות הכבדות והמסורתיות מצטמצמות, ומתרחב היקפן של התעשיות עתירות הידע וההון.
 - בצד התעשייה יש בעיר מקורות תעסוקה מגוונים נוספים: יש בה שירותים עסקיים רבים ואזורי מסחר ומרכזי קניות מפותחים, בתי מלון וכן מוסדות ציבוריים חשובים כמו המכס ורשות הנמלים.
 - לחיפה יש נתונים המאפשרים את פיתוח ענף התיירות: חוף ים יפה המגיע עד למדרונות הירוקים של הכרמל, שכונות בנות 150 שנה ויותר, נמל ימי, אתרים היסטוריים ודתיים כמו מערות אליהו, הגנים התלויים (הבהאיים) והכנסייה הכרמליתית. (35ד)
 - תהליך הפירוור בחיפה הוא איטי. תושבי העיר אינם ממהרים לעזוב אותה ולעבור לפרוורים, שכן שכונות רבות בנויות על מדרונות הכרמל, ויש בהן הרגשה של קירבה לטבע ותחושה של נוף כפרי בתוך העיר. (34ד)
 - חיפה היא עיר מעורבת. לצד האוכלוסייה היהודית חיה אוכלוסייה ערבית לא גדולה, והיחסים בין שתי האוכלוסיות הם לרוב טובים.
- מאפיינים אלה של העיר חיפה מקנים לה אפשרויות פיתוח מרובות, אך אלה מיושמות רק בחלקן. מיקומה של העיר בצפון הארץ, הרחק מהמרכז, והקושי להתחרות בערי המרכז ובעיקר בתל-אביב, הם חלק מהגורמים המקשים על התפתחותה. תנועת היוממות לחיפה קטנה מתנועת היוממות לתל-אביב (11א), תנועת התיירים לחיפה קטנה, ורוב התיירים שוהים בה זמן קצר בלבד וממשיכים לעבר יעדים אחרים בצפון הארץ.

נמנה – נספור
מאפיינים characteristics
בולטים prominent
רמת החיים standard of living
הכנסה income
ממוצע average
מינוע motorization

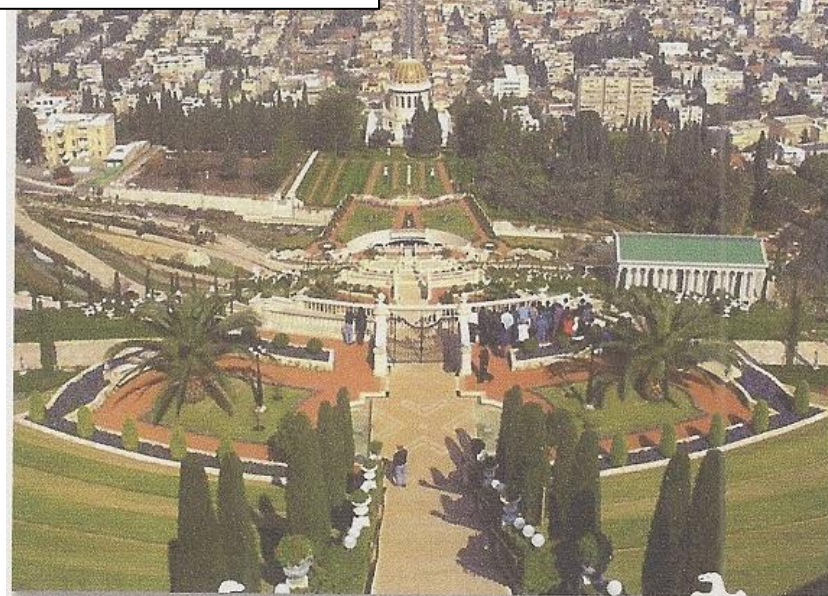
אחוז percentage
הכשרה training
מקצוע, מקצועות profession, field

תעשייה industry
תעסוקה employment
ענף branch
מוצרים, מוצרים products
עתיר ידע high tech
מצטמצם, להצטמצם to shrink
היקף scope
הון capital

מסחר commerce
מכס customs
רשות הנמלים port authority

נתונים data
מערב cave
תלויים hanging
פירוור suburbanization

מיושמות implemented
להתחרות to compete
גורמים factors
יוממות commuting
שוהים – נשארים
יעדים destinations

35ד. הגנים הבהאיים בחיפה הם חלק מהמתחם המהווה את המרכז העולמי של בני הדת הבהאית

העיר חיפה – שאלות

1. מה מיוחד בנוף של העיר חיפה?
מה יש בהר? מה יש במישור ובמפרץ?
2. מתי הייתה התקופה הכי טובה של העיר חיפה? מי היו תושבי העיר בזמן הזה?
3. למה הייתה העיר כל כך פופולרית? בבקשה לבדוק ולהסביר מה זה "מסילת הברזל החיג'אזית" ?
4. כיצד התפתחה העיר במאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20?
5. מה קרה בעקבות הקמת מדינת ישראל ב-1948?
6. בבקשה לתאר ארבעה מאפיינים חשובים של העיר חיפה. למה הם חשובים ואיך הם עוזרים לפיתוח העיר?
7. האם היום חיפה מפותחת כמו שהיינו מצפים (to expect) מעיר עם מאפיינים כאלה? מדוע?

עבודה נעימה.

נמל חיפה

מספנה: מערכת של מתקנים לתיקון או לבנייה של כלי שיט. המספנה נמצאת בדרך כלל בנמל.

שובר גלים: מעין קיר נמוך הבנוי בים ומיועד לעצור את הגלים המתקרבים אל החוף. בין שובר הגלים לבין החוף יש אזור של מים שקטים ללא גלים.

נמל חיפה הוא הנמל הפעיל והוותיק ביותר בישראל. הבריטים הקימו אותו כששלטו בארץ, והוא נפתח לתנועת אוניות בשנת 1933. באותן השנים שימש הנמל כמרכז לכל מדינות המזרח התיכון, צינור נפט הונח והוביל נפט מעיראק לנמל חיפה, וסביב הנמל הוקמו מפעלי תעשייה ובתי זיקוק. עד שקמה מדינת ישראל שימש הנמל שער לאלפי מעפילים ועולים שהגיעו ארצה דרך הים (מאז העולים מגיעים בעיקר בדרך האוויר). מאז הקמת המדינה התפתחו הקשרים בין נמל חיפה לנמלים אחרים בעולם, ואילו קשריו עם מדינות ערב מעטים.

בנמל חיפה עוברים מטענים היוצאים מצפון הארץ או מיועדים אליו, וכן מטענים מיוחדים כמו גרעיני תבואה, נוזלים (למשל נפט) או חומרים מסוכנים, אשר לשינוע שלהם דרושים מתקנים מיוחדים. בנמל חיפה פועל גם מסוף נוסעים, ובו עוברת רוב תנועת הנוסעים בים לישראל וממנה. באזור השפך של נחל קישון יש נמל מטענים נוסף וכן נמל דיג, מעגן ספורט ומספנה.

נמל חיפה הגיע לשיא הקיבול שלו, ולפעמים האוניות המגיעות אליו ממתינות בים הפתוח לפריקה או לטעינה. בימים אלה נעשות בנמל עבודות פיתוח שמטרתן להגדיל את שטחי המעגן, את שטחי הפריקה והטעינה ואת שטחי האחסון, להקים שטחי מסחר ולהרחיב את מערכת התחבורה.

התכנסו כוועדה מייע
לשם התחבורה

דיג fishing
מעגן marina
מספנה shipyard
שיא maximum
קיבול capacity
ממתינות – מחכות
פריקה unloading
טעינה loading
מעגן docking
אחסון storage
מסחר commerce
תחבורה transportation

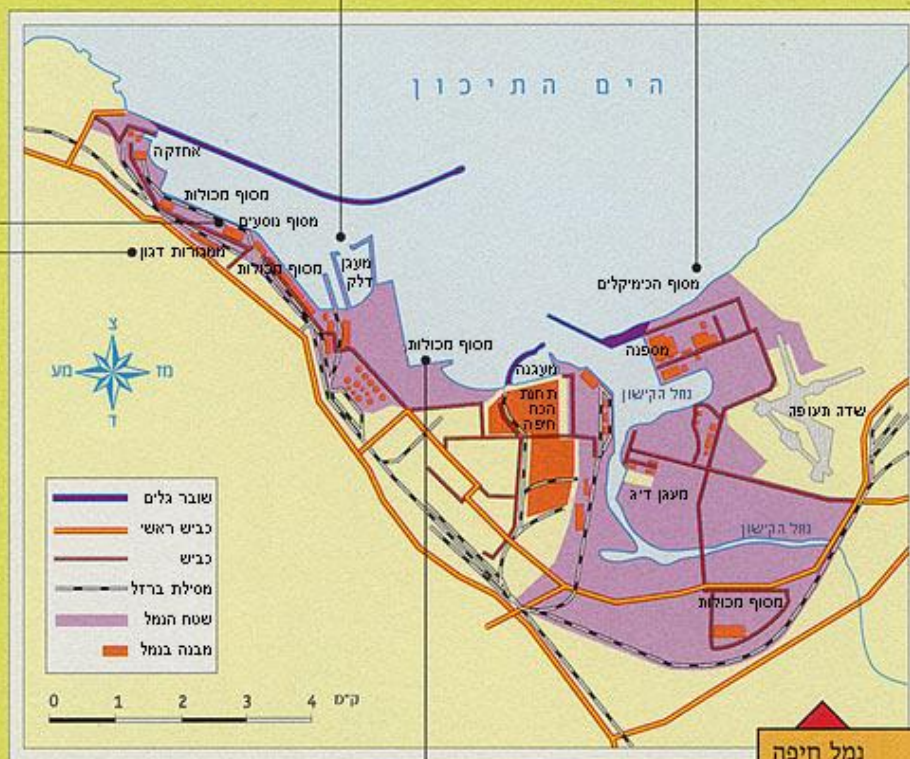
נמל port
צינור נפט oil pipe
הונח was laid
בתי זיקוק oil refineries
שער gate
מטענים cargo
מיועד designated
גרעיני תבואה grain
נוזלים liquids
שינוע transport
מתקנים facilities
מסוף terminal
שפך estuary
נחל stream

terminal מסוף
are pumped out נשאבים
raw materials חומרי גלם
factory מפעל
stored מאוחסן

במסוף הכימיקלים

נשאבים מהאנויות **חומרי גלם** כימיים (באמצעות משאבות). חלק מהכימיקלים מועבר בצינורות הישר אל המפעלים הנמצאים בקרבת מקום, וחלק מהם מאוחסן במכלים ענקיים בתוך הנמל עצמו.

במסוף המכולות

פורקים ומטעינים אוניות מכולה (תיבות גדולות מאוד ובתוכן סחורות שונות).
באמצעות **מנופים** **משוכללים** מעבירים את המכולות מן האוניות לשטחי אחסון בנמל או למשאיות שיקחו אותן ליעדן. באמצעות אותם מנופים מטעינים מכולות אחרות ממסוף המכולות אל האוניות (ומשם – אל הים הפתוח ואל העולם הגדול...).

container מכולה
crane מנוף
advanced משוכלל
destination יעד

מתוך: צומת הרחובות שהשפיע כל כך על הסופרים החיפאים

צומת הרחובות הרצל ובלפור בשכונת "הדר הכרמל" הטביע את חותמו בכתבים של תושבי העיר שנהפכו לסופרים, בהם יהודית קציר, אשכול נבו וסמי מיכאל

נילי גולד 09.09.2013

intersection – צומת
to make an impression – להטביע חותם
history – תולדות
grandeur – הדר
sprawls – נפרשת
slope – מדרון
net, web – רשת
horizontal – אופקי
parallel – מקביל
winding – מתפתל
bent – מעוקל
alley – סימטה
makes way – מפלס
was planned – תוכנן
crosses – חוצה
vertical – מאונך
rising – מתרומם
summit – פסגה
aspect – בחינה
angle – זווית
climbs – נוסק
meeting – מפגש
benefits – תורם
status – מעמד
awareness – תודעה

תולדות צומת הרחובות הרצל ובלפור בלב שכונת "הדר הכרמל" שבחיפה הן מיקרוקוסמוס של תולדות התפתחותה של חיפה ובעיקר של שכונתה היהודית המרכזית, "הדר הכרמל" או "הדר" בפי המקומיים. השכונה נפרשת על פני אמצע המדרון הצפוני של הר הכרמל ורחובותיה יוצרים מין רשת, שקוויה האופקיים רחבים, ישרים, ומקבילים לקו החוף. את הקווים האופקיים הללו חותכים קווי אורך מתפתלים, רובם רחובות מעוקלים, מדרגות או סימטאות צרות, המפלסים דרכם במורד ההר לכיוון המפרץ.

רחוב הרצל האופקי תוכנן להיות הרחוב הראשי בהדר ואילו רחוב בלפור האנכי, שחוצה אותו לא הרחק מנקודת תחילתו, הוא הרחוב המאונך היחיד בעיר שמתרומם לעבר פסגת הכרמל בלי הפרעות ובקו ישר. צומת זה מיוחד במינו מבחינה טופוגרפית; הזווית הדרמטית שבה נוסק רחוב בלפור ממפגשו עם הרצל, והמיקום האסטרטגי של הצומת בלב הדר תורמים לא רק למעמדו העירוני, אלא גם לחשיבותו בתודעתם של תושבי חיפה וסופריה כאחד.

גלויה ישנה של רחוב
בלפור, היחידה לשימור
העיר, חיפה

ניצב – עומד
integrates – משלב
domes – כיפות
arches – קשתות
overlooks – צופה
corner – קרן
relics, ruins – שרידים
achievement – הישג
architectural – אדריכלי
commercial – מסחרי
crumbling – מתפורר
reflects – משקף
stress – מתח
to bubble – לבעבע
decade – עשור

חזית – front, façade
קסום – magical
קורץ – winking
זה מכבר – מזמן
מתרפק – clings
ותיק – old-timer, veteran

מקים – founder

שכונת הדר הכרמל תוכננה בראשיתה כ"עיר גנים" והתפתחה בשנות העשרים סביב לבניין הטכניון שניצב על הר הכרמל מאז 1913. מבנה זה, משלב סגנון קלאסי אירופי עם כיפות וקשתות מזרח-תיכוניות. הטכניון צופה אל קרן הרחובות הרצל-בלפור מלמעלה ומביט על הבניינים היוצרים את הצומת: בפינה הדרום מערבית עומד עד היום בית דירות תלת קומתי. מולו, בפינה הדרום מזרחית, אפשר לראות את שרידי ההישגים האדריכליים של ה"מרכז המסחרי החדש" המתפורר. בקצה הצפוני מזרחי מתנוסס בלובנו "בית השעון" ומולו, בצפון מערב, משתרע "בית הקרנות" הגדול. תולדותיהם וסגנונותיהם של הארבעה משקפים את תולדות העיר ואת המתחים התרבותיים והפוליטיים שבעבעו בה, ובארץ ישראל, בעשור השלישי והרביעי של המאה שעברה.

בית הדירות הפרטי היה כנראה הראשון במקום. בחזיתו הפונה לרחוב הרצל, נפתחה בעבר "עין הקורא", חנות הספרים הקסומה. היא עדיין קורצת מתמונה שצולמה ב-1949 ועל אף שנסגרה זה מכבר, מתרפקים על זיכרונה חיפאים ותיקים וביניהם אסתי ג. חיים בספרה החדש, "אנשי פינות (2013)".

בניין זה קשור לספרות העברית גם בדרכים אחרות. מקימי הבית ובעליו במשך עשרות שנים היו בני משפחת לזין, הסבא רבא והסבתא רבתא של הסופרת בת חיפה, יהודית קציר. בספרה "צילה" קציר מעלה על הכתב את זיכרונותיו המוקלטים של סבה, עמינדב לזין: "כאשר הסתיימה בניית הבית שהיה הרביעי בהדר הכרמל, והם עברו לגור בו, הושכר החדר לצייר הפרופסור הרמן שטרוק ולאשתו מלכה שהגיעו אז מגרמניה" ("צילה", עמ' 322).

אסתי
ג. חיים

יהודית קציר,
צילה: טלי מאייר

in the midst – בעיצומם
 events – מאורעות
 motive – מניע
 storage, warehouse – מחסן
 provisions – אספקה
 was centered – התרכז
 lower – תחתית

character – אופי
 abandonment – נטישה
 concrete – בטון
 typical – מובהק
 to overtake – להשתלט

obeys – מציית
 punctiliousness – דקדקנות
 perfect – מושלם
 postcard – גלויה

majestic – מלכותי
 focus, center – מוקד
 fashion – אופנה
 source – מקור
 cover – כריכה
 edition – מהדורה
 to produce – להפיק
 shiny – נוצץ
 is displayed – מוצג
 realization – התגשמות

noisy, busy – סואן
 spotlight – רמזור
 was dug – נחפר
 covered – ספון
 marble – שיש
 mosaic – פסיפס
 to name – כינוי
 affection, fondness – חיבה
 tunnel – מנהרה

בנייתו של הבניין השני בצומת, "המרכז המסחרי החדש", החלה מאוחר יותר, בעיצומם של מאורעות 1929. אחד המניעים להקמתו היה הצורך לפתוח בתי עסק ב"הדר הכרמל" היהודית למקרה שהשכונה תנותק ממחסני האספקה הרגילים. עד אז התרכז רוב המסחר בעיר התחתית, הערבית ברובה (אהרונוביץ' 108–105).

אופיו של הבניין, שהושלם ב-1933, מסמן את ראשית נטישתו של החלום האדריכלי להשתלב בסגנון הבנייה המזרח תיכוני. הבניין עשוי כולו מבטון בסגנון בינלאומי (או באוהאוס) מובהק, סגנון שבעשורים הבאים השתלט על האדריכלות בעיר התחתית ובהדר.

ממערב ל"מרכז המסחרי" עומד "בית השעון" הפוטוגני שנבנה ב-1934 כבניין המשרדים הראשון בהדר. על אף שבניין זה אינו מציית לסגנון הבינלאומי בדקדקנות, ניקיונו האסתטי מתאים לצומת באורח מושלם והשעון שבראשו ניבט מגליות נוף רבות.

הבניין שנח לו בפינה הרביעית של הצומת הוא "בית הקרנות" המלכותי, שכנו הקרוב ביותר של הטכניון. במשך עשרות שנים היה מוקד העסקים והאופנה בחיפה ומקור גאוה לאנשי העיר. הוא נראה על כריכת מהדורת "אלטנוילנד" שהפיקה עיריית חיפה ב-1961 לכבוד יום ההולדת ה-100 של הרצל. תצלום לילה של "בית הקרנות" וחנויותיו הנוצצות מוצג בספר כדוגמה להתגשמות חזונו של הרצל על חיפה "עיר העתיד".

הצומת הסואן, הרצל-בלפור, היה לצומת המרומזר הראשון בעיר ומאוחר יותר נחפר תחתיו מעבר להולכי רגל. ספון בשיש ומקושט בפסיפס בסגנון שנות החמישים נקלט המעבר התת קרקעי בטבעיות בנוף השכונה. מי יכול היה לדעת שבעתיד יככב בסיפורים ובפנטסיות של ילדי חיפה שחצו אותו שוב ושוב בלכתם בעיר. הם כינו אותו בחיבה "המנהרה" אפילו ש"מנהרה היא מלה גדולה מדי למעבר הקטן" כמו שכותבת אסתי ג. חיים ("אנשי פינות", עמ' 217). בכל אופן, ה"מנהרה" הקצרה והצומת שמעליה הטביעו את חותמם בכתבים של תושבי העיר שנהפכו לסופרים כמו אסתי ג. חיים, יהודית קציר, אשכול נבו וסמי מיכאל.

מקרי – incidental
ציר – דרך, כביש
ראשי – main
חזה, לחזות – to foresee
מזהיר – glowing, bright
תלול – steep
נישא – towering
הוד – glory, splendor
להצהיר – to declare
תמיכה – support
חמקה, לחמוק – to evade
חתרני – subversive
פתלתל – winding
חיפוש – search
היעלמות – disappearance
מצוין לשבח – decorated

לשכנע – to convince
תחום המקלט – area of shelter

הגירה – immigration
מועתק – copied
מוחלף – replaced
מוצע – suggested
קיומי – existential

שמות הרחובות הנפגשים בצומת אינם מקריים. הציר הראשי בהדר נקרא, ובצדק, על שם הרצל, שכבר ב-1902 חזה לעיר עתיד מזהיר. הרחוב התלול הנישא בהוד מעליו נקרא על שם ארתור ג'יימס בלפור, שר החוץ הבריטי שהצהיר ב-1917 על תמיכת ממשלתו בהקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל. המשמעות הציונית של שמות הרחובות לא חמקה מעטיהם של סמי מיכאל ואשכול נבו.

נבו כתב רומאן חתרני בשם "נוילנד" (2011), שגיבורו מכונה, ולא במקרה, דורי, שם החיבה של תיאודור הרצל. דורי יוצא למסע פתלתל בחיפושים אחרי אביו שלפני היעלמותו היה לוחם ישראלי מצוין לשבח. האב מתגלה בסופו של דבר במויססוויל, היישוב היהודי בארגנטינה. שם צעירה בת המקום מסבירה לדורי:

"מתקרבים אנו בזה הרגע למפגש הרחובות בנימין זאב הרצל והברון הירש. הרצל והברון נפגשו פעמיים: בפעם הראשונה ניסה הרצל לשכנע את הברון שאת תחום המקלט ליהודים צריך להקים בארץ ישראל - בפעם השנייה, נפגשו הרצל והברון הירש כאן במויססוויל" (נוילנד, עמ' 441).

בעיירה הארגנטינאית שבספרו של נבו, הרצל אינו חוצה את בלפור, אלא את הרחוב ע"ש הברון מוריס הירש, האיש שהביא להגירה של יהודי מזרח אירופה לארגנטינה באמצע המאה ה-19. כשחיפה מועתקת למויססוויל, מוחלפת האידיאולוגיה שמאחורי שמות הרחובות ומוצעת היסטוריה אלטרנטיבית, ולפיה נמצא הבית הלאומי היהודי בארגנטינה דווקא, ולא בארץ ישראל. נבו, בנה של העיר חיפה, משתמש בצומת הציוני של עיר הולדתו כדי לבחון את השאלות הקיומיות הישראליות העכשוויות.

סמי מיכאל
צילום: דניאל צ'צ'יק

אשכול נבו
צילום: אלון רון

עימות אחר עם המסר הציוני של הרחובות נרמז בספרו החיפאי של סמי מיכאל, "חצוצרה בוואדי (1987)".

בספר זה, הנרטיב הוויזיוני של הודא, גיבורתו הערבייה, מתמקד בעיר התחתית ובוואדי ניסנס ומתייחס לשכונות היהודיות העליונות בתמונות מעטות בלבד. ובכל זאת, מיטיב הנרטיב של הודא לשמר את הטופוגרפיה של העיר ולהמחיש את מאמץ הטיפוס המתמיד במעלה ובמורד הרחובות העוטפים את שיפולי הכרמל.

תנועת הגוף הנדרשת בעיר ההררית נצרכת, אם כן, בתודעתם של תושביה, והיא זהה לאשה ולגבר, לערבי וליהודי. אולם, בחיפה של שנות השמונים יש הבדל בין יחסם הרגשי של היהודים לאתרי עירם לבין יחסם של הערבים אליהם. למשל, כשהודא נוסעת במכוניתו של הגבר היהודי שנכנס זה עתה לחייה, מתמזגות העכבות של בני הזוג עם המכשולים שמציבה העיר:

"בבלפור התלול עלתה המכונית בגניחה רעשנית והוא טפח על ההגה ורטן 'לא סוחר, לא סוחר, זה חרא של אוטו'. השפלתי את עיני ואפילו שמלתי נראתה דהויה באורות החולפים. רטט הציפיה נמוג ורוחי נעכרה. רציתי לשוב הביתה" (128, שם).

הודא, שמרבה לנוע ברגל בסביבת הוואדי הערבי, מגיעה ללב השכונה היהודית רק כשהיא יושבת בתוך מכונית. יתר על כן, צומת הרצל-בלפור כמעט מסרס אותה: השמלה הצבעונית והנשית שהיא לובשת דוהה לעומת האורות הנוצצים בחוץ, וציפיותיה המיניות קמלות בשעה שהמכונית נאנחת בשיפוע התלול של רחוב בלפור. היא מרגישה זרה ומשתוקקת להימלט מהמקום. הגיבורות היהודיות של סופרות חיפה, לעומתה, מסתובבות בחופשיות באזור הצומת ושואפות להגשים את החלומות הצפונים בו.

צומת הרחובות הרצל ובלפור הוא מקום בו חברו רעיונות ועימותים, ותקוות להשתלבות במרחב ובנוף המזרח התיכון. בעצם היותו, משמר הצומת את הטבע שקדם לו. ההר ממשיך לחיות בשיפוע החד של רחוב בלפור ובמאבק הטיפוס של החיפאים על פניו. והמנהרה החצובה בסלע שמתחת אף היא עדה לחלומותיהם הגדולים של חופריה, חלומות על אלפי אנשים שיחצו את הצומת בביטחה, וינהלו עסקיהם בשלווה, וישבו בבתי הקפה שמסביב בנחת.

עימות – conflict
נרמז – is implied

ווידוי – confession
מתייחס – relates to
מיטיב, להיטיב – to do something well
לשמר – to preserve
להמחיש – to demonstrate
מאמץ – effort
טיפוס – climb
עוטף – surrounds
שיפולים – lower parts
נדרש – required
נצרב – scorched
תודעה – awareness
רגשי – emotional
מתמוג – merges
עכבות – inhibitions
מכשולים – obstacles
מציבה – מעמידה

גניחה – sigh
טפח, לטפוח – to pat
רטן, לרטון – to grumble
סוחר – to pull
השפלתי, להשפיל – to lower
דהויה – faded
חולפים – עוברים
רטט – trembling
ציפיה – expectation
נמוג – disappeared
נעכרה – was muddled

יתר על כן – moreover
מסרס – castrates
קמלות – wilt
נאנחת – sighs
שיפוע – slope
זר – foreign
משתוקקת – רוצה מאוד
להמלט – to run away
שואפת, לשאוף – to aspire
צפון – hidden

מרחב – space
חד – sharp
מאבק – struggle
חצובה – carved
חופרים – diggers
ינהלו, לנהל – to manage
שלווה, נחת – calm

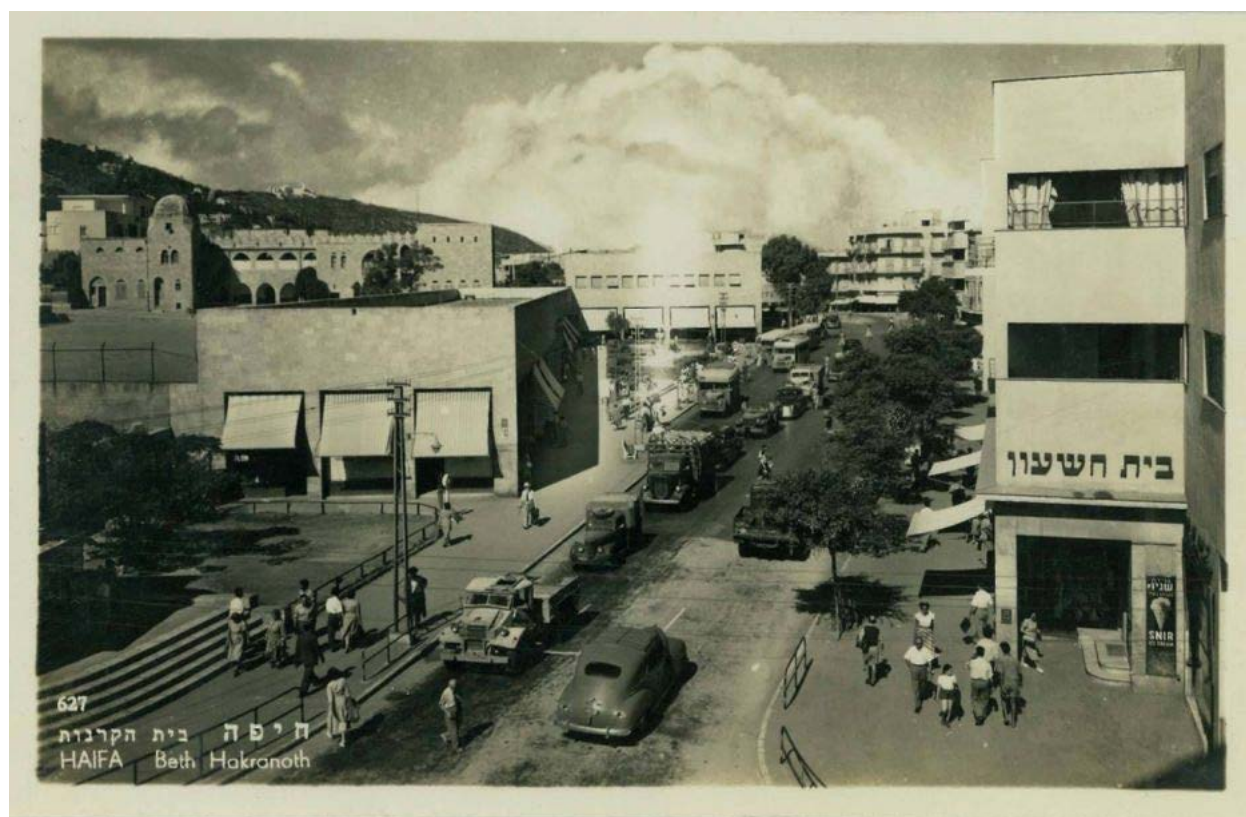
עיצוב – design
 דומה – it seems
 שאפתנות – ambitiousness
 עקשנות – stubbornness

בימה – stage
 חילחלה, לחלחל – to trickle

המבנה הטופוגרפי השפיע לא רק על עיצוב המרחב העירוני כי אם גם על נפשם של אלה שהילכו בחיפה ועל גיבורי הסיפורים שנכתבו עליה. רבים מאלה שעברו בסביבת הצומת במשך השנים לא ידעו את תולדותיו, אך דומה שמשוהו מהמפגש הדרמטי בין שאפתנותם של אדריכלים, עקשנותו של ההר והתקווה לקיום של שלום נקלט בתודעתם.

הדרמה המקומית שהצומת בימה לה חילחלה לנפשם של ילדי העיר ובלי שידעו הטביע האתר את חותמו בהם. הצומת היה לבני ולבנות חיפה כעין מרחב לימינאלי שאותו היו צריכים לעבור כדי להתבגר ולגדול, ולפעמים, כדי להיות לאמנים, לסופרים או לאדריכלים.

<http://www.haaretz.co.il/literature/study/.premium-1.2110001>

ואדי ניסנאס - חיפה

במהלך המאה ה-19 החלה "היציאה" מחומות העיר העתיקה, חיפה. אחת מהשכונות החדשות הייתה שכונת ניסנאס שמרכזה- רחוב הוואדי. כאשר אנו מטיילים בוואדי אנחנו רואים את הרחבות והסמטאות משני צידיו והם על מדרון ההר. פירוש השם ניסנאס זו החיה נמיה וכנראה שתמיד חיו נמיות באזור הכרמל ומכאן שם השכונה.

בסוף המנדט הבריטי היו כ- 140,000 תושבים בחיפה, מחציתם ערבים. עם קום המדינה נשארו בחיפה כ-3,000 ערבים בלבד אשר רוכזו באזור וואדי ניסנאס תחת משטר צבאי. באותם ימים הגיע לחיפה הסופר סמי מיכאל ככתב העיתון "אל-איתחאד" (הוא הוזמן ע"י העורך- אמיל חביבי) ובעקבות האווירה והנוף כתב את הספר "חצוצרה בוואדי". ישנו מסלול בין סמטאות הוואדי המוקדש לסופר סמי מיכאל ולספריו, מסלול אחר לזכר אמיל חביבי, ו"דרך השיר"- בכל מסלול כזה יש שלטים גדולים על קירות הסמטאות והרחובות עם קטעי קריאה מתאימים לנושא.

מתוך: חיפה, סיפור אהבה: סיור עם סמי מיכאל

מרס קוץ, 11.2.11

התחנה ה-4: ואדי ניסנאס

זמן קצר התגורר מיכאל בוואדי ניסנאס, לשם הגיע על-פי הזמנתו של אמיל חביבי, העורך המיתולוגי של "אל-איתחאד". המבנה הישן של המערכת נחרב מטיל שפגע בו במהלך מלחמת לבנון השנייה. מאז שופץ ונבנה מחדש.

בחלק מסמטת הוואדי... הקימה עיריית חיפה את "דרך סמי מיכאל". פוסטרים גדולים מספרים את תולדות חייו ומצטטים את ספריו, על-פי סדר. בקרוב יצורף אליהם גם "מעוף הברבורים", ספרו האחרון. "כאשר יקימו רחוב כזה בתל אביב לכבוד סופר ערבי, אדע שיש שלום אמיתי בין העמים", הוא אומר.

הוואדי הוא ביתו. כולם מכירים אותו. בכל שבוע הוא עורך כאן קניות. יושב אצל זה, שותה קפה עם אחר. אנחנו עוצרים אצל מוסטפה מ"קפה חיפה" (הוואדי 19). כולם יודעים שאצל מוסטפה הקפה הכי טוב, אבל סמי מיכאל קונה שם גם חלבה ותמרים ובוטנים. עליי להודות: חלבה כזאת לא אכלתי מימי, והטחינה עונה על התואר "מושלמת".

במרחק צעד וחצי ממוסטפה נמצאות הפלאפוליות המיתולוגיות של מישל (הוואדי 21) והזקנים (הוואדי 18). אתה לא יכול להיות חיפאי בלי להשתייך לאחת מהן. מיכאל שייך לזקנים. האחים (הבכלל לא זקנים) עפוף ואליף מקבלים את מיכאל כאחים. עוד רגע יחטפו אותו אל מאחורי הדלפק.

בבטן מלאה ובלב כבד אנחנו נפרדים מהוואדי. בדרך אנחנו עוברים ליד מסעדות שמיכאל אוהב לאכול בהן, בשדרות בן-גוריון. מימין (כאשר אתם עם הגב לים ועם הפנים למקדש הבהאים) נמצאת "פטוש" (בן-גוריון 38). משמאל, "דוזאן" (בן-גוריון 35) ו"אל דאייר" (בן-גוריון 55).

during – במהלך
wall – חומה
neighborhood – שכונה
street – רחוב
plaza, square – רחבה
ally – סמטה
side – צד
slope – מדרון
meaning – פירוש
mongoose – נמיה
area – אזור
residents – תושבים
only – בלבד
reporter – כתב
following – בעקבות
atmosphere – אווירה
scenery – נוף
bugle – תצוצרה
path, trail – מסלול
dedicated – מוקדש
section – קטע

tour – סיור

editorial board – מערכת
to be destroyed – נחרב, להחרב
to be renovated – שופץ, להיות משופץ

life story – תולדות
to cite – מצטטים, לצטט
to be joined – יצורף, להיות מצורף
flight of the swans – מעוף הברבורים

dates – תמרים
peanuts – בוטנים
to admit – להודות

to belong – להשתייך
to highjack – לחטוף
counter – דלפק

to separate – נפרדים, להפרד
avenue – שדרות
temple – מקדש

מסעדה שבני הזוג מיכאל אוהבים לאכול בה. דודאן

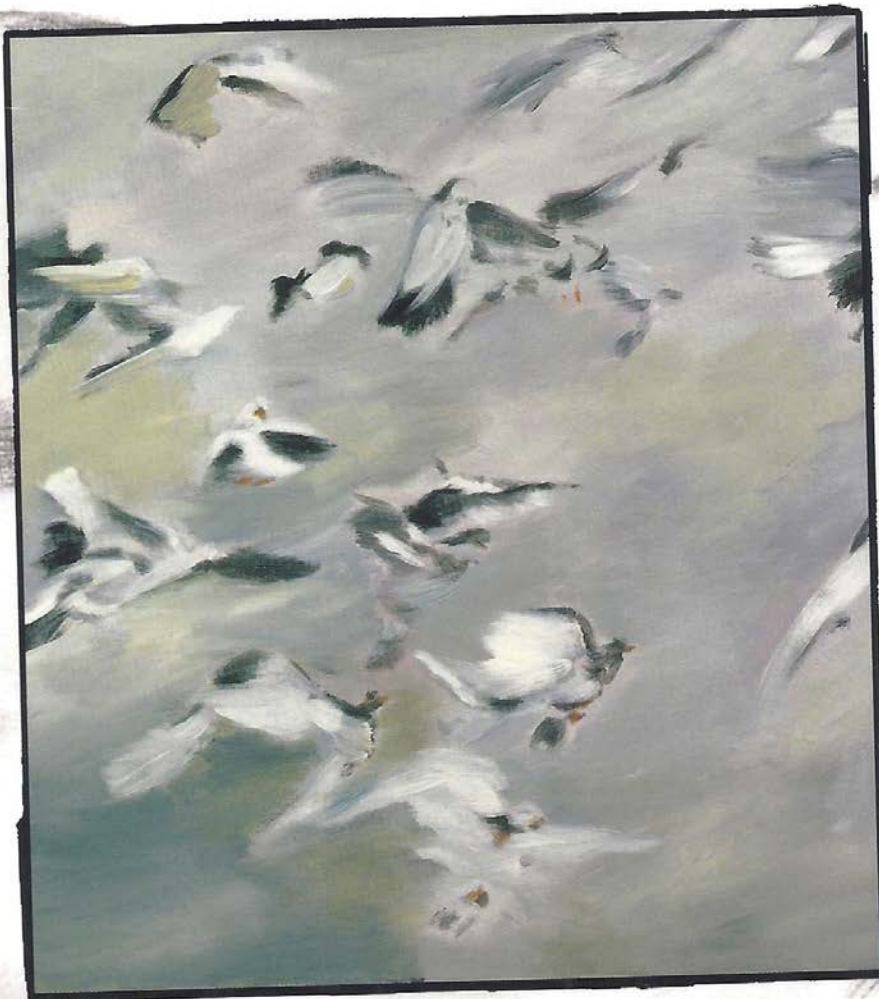
כולם יודעים שאצל מוסטפה הקפה הכי טוב.
בקפה חיפה (צילום: אלעד גרשגורן)

לצפייה בסרטון על הוואדי:

<http://www.youtube.com/watch?v=5zesNuJfif8&list=PLC5938C480178AAE5&feature=plcp>

סמי מיכאל
יונים בטרפלגר

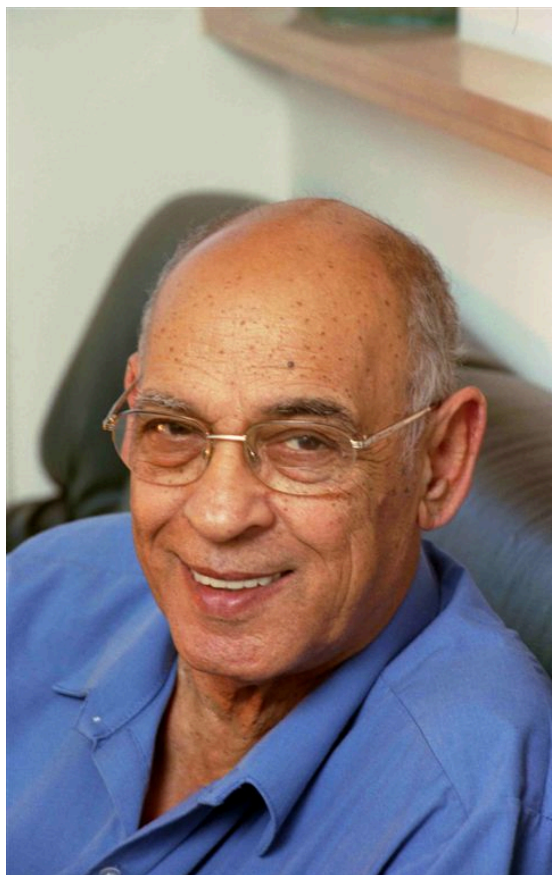

מסור – dedicated
 רדופה – haunted
 מאומץ – adopted
 נמלטו, להמלט – to flee
 עריסה – cradle
 סערה – storm
 מנוסה – flight, escape
 לשאת – to bear
 אומץ – bravery
 כפול – double
 נרקמים – are woven
 עדנה – tenderness
 אכזרי – cruel
 שגרה – routine
 כיבוש – occupation
 לעורר – to raise
 נוקב – piercing

זאב אפשטיין, גבר ישראלי עשיר ומצליח, בן מסור לאמו ניצולת
 השואה ורדופת הפחדים, מגלה יום אחד שהוא בן מאומץ: הוריו הם
 פלסטינים שנמלטו מחיפה ב-1948 והוא נשאר בעריסתו בסערת
 המנוסה. זאב הוא במובן מסוים דור שני גם לשואת היהודים וגם
 לנפכה של הפלסטינים, והוא עושה כל שביכולתו לשאת באהבה
 ובאומץ את המשא הכפול והבלתי-אפשרי הזה. לאחר שאמו הביולוגית,
 נפילה, מגלה אותו ונכנסת לחייו, נרקמים ביניהם יחסים מופלאים
 של חום ועדנה, בעוד המציאות הישראלית-פלסטינית האכזרית
 ממשיכה בשגרת הכיבוש מזה והטרור מזה. הניסיון הרב-תרבותי
 המיוחד של סמי מיכאל מאפשר לו להוסיף ולעורר שאלות נוקבות
 על אודות שני העמים החיים על אדמה מדממת, והוא עושה זאת
 כדרכו ביד של אמן רגיש ומעמיק.

סמי מיכאל מעניק לנו רומן חדש שנקרא בנשימה עצורה, הן בשל
 עלילתו המרתקת רבת התהפוכות והן בזכות גיבוריו שובי הלב.
 עוד הישג ספרותי חשוב ומרשים למחבר ויקטוריה, חסות, חצוצרה
 בואדי, מים נושקים למים, מבכירי הסופרים הישראלים - שספריו
 מאירים תחומי חיים שכמעט לא הועלו בספרות הישראלית, ובולט
 בהם כוחה של האמנות לנפץ מיתוסים ולהגיע לחקר האמת.

lengthy – ממושך
 pleasantness – נועם
 steaming – מהביל
 wrapped – אפף
 steam – אדים
 running – זורמים
 abandoning – מפקיר
 passing thoughts – הרהורים
 to hint – לרמוז
 tense – דרוך

החרישה – היתה בשקט

placed - הניחה
 collected - אספה

זה היה יום אחד לפנות ערב. הוא יצא ממקלחת חמה וממושכת, נושא עמו אל חדר המגורים משהו מן הנועם החמים, המהביל, שאפף אותו מתחת לאדי המים הזורמים בעורו מפקיר עצמו להרהורים מתוקים על שדיה של חברתו ענת, ופתאום ראה את אמו עומדת ומחכה לו. היא הפכה אליו את גבה ורמזה לו באצבעה ללכת אחריה אל הספה. הוא נעצר בדרך, "מה קרה?"

היא החרישה והתיישרה. "אני חייבת לגלות לך משהו."

"את חולה, אמא? קרה לך משהו?"

דאגתו של בנה נגעה ללבה. היא הניחה את כף ידה על ברכו ומיד אספה אותה. "אני ואפרים המסכן, אנחנו לא

[40]

מסוגלת – יכולה
to apprise, inform – לבשר
disaster, travesty – אסון
trembling – רעד

מאופק – reserved
moderate – מתון

תפס – to grasp

התעקש, להתעקש – to insist
לדחות – to reject
זעם – rage
גאה – swelled
לפרוק – to unload

עריסה – cradle
ממציאה, להמציא – to invent
לנטוש – to abandon

עורף – home front
נעזבו – to be left behind
נזרקו – to be thrown out
גוויות – bodies
הסתנן, להסתנן – to filter
רעד – trembling
שלטה, לשלוט – to control

ההורים האמיתיים שלך. "ריבה היתה מסוגלת לבשר על אסונות נוראים בלא רעד בקולה." רגשנות הסתננה לקולה רק כשהיתה נוגעת בגופו, ולבד מהפעם הזאת, מזמן חדלה לנגוע בו ביוזמתה. בכל פעם שהציפה אותו חיבה עזה לאמו והוא היה לוכד אותה בכוח בזרועותיו ומטביע נשיקה על מצחה, היתה ריבה מתאדמת כסלק ואגרופיה הקטנים היו הודפים אותו בתנועה נואשת, כמתדפקת על שער נעול.

ריבה חינכה את זאב להיות מאופק ומתון כמותה. לשמע דבריה עתה קפא תחתיו רגע ארוך, ולבסוף אמר, "מזמן היתה לי הרגשה קצת משונה כלפי אבא. לא סיפרתם לי כלום על מה שעבר עליכם שם. רק שקט, שקט היה בכל מה שקשור לעבר שלכם." ראיתי את ההבדלים ביניכם. וכששאלתי את אחותך יוטה, היא לא רצתה לספר לי איך את והוא נפגשתם. אבל למה שתקת כל השנים?" דמיונו מיאן לקלוט מיד את דבריה, הוא אפילו נטה להתבדח. "אז איפה קנית אותי, אמא?" ומיד תפס שגם התואר "אמא" כבר אין בו ממש, בעצם.

"לא קנינו אותך, זיסי," אמרה ריבה. זאב עדיין התעקש לדחות מעליו את האמת, ולו לרגע. "אז קיבלתם אותי בחבילה בדואר?.." הזעם הלך וגאה בלבו, והוא לא ידע על מי לפרוק אותו.

"היית פה, נשמת, בדירה הזאת, תינוק בן כמה חודשים שההורים שלו ברחו ב-1948 והשאירו אותו בעריסה." "מה זה, ההורים שלו? שטויות! את ממציאה דברים. את היית מסוגלת לנטוש אותי ככה?"

"זאת היתה אחת מהמלחמות האלה, שהגיעה עד הבתים בעורף. בעצמי ראיתי, בימים שלי, בימים הרחוקים, הרבה תינוקות שנעזבו בעריסות, בשדות, נזרקו מרכבות. הרבה תינוקות בכו עד מוות ליד הגוויות של האמהות שלהם." לקולה הסתנן רעד קל, אך היא שלטה בו והוסיפה, "דברים

[41]

לצוד – to hunt
 גוזל – chick
 קן – nest
 חסרי ישע – helpless
 נטרפת – is devoured
 לשרוד – to survive

נצר – heir

מנומק – explained, reasoned
 אזמל – scalpel
 לכתר – to chop up
 להתיז – amputated
 כפות מאזניים – pans of a scale
 להכיל – to contain
 יתרונות – pros, advantage
 לזנק – to soar
 קש – straw
 זיוף – forgery
 אשליה – illusion
 שקר – lie
 סוד אפל – dark secret
 אבדה – loss
 עלומים – secret
 רווח – gain
 מזדמנים –
 להטיל – to cast
 מאמץ – struggle
 בהול – rushed
 חיוני – imperative
 איזון – balance

כאלה בטח קורים אפילו עכשיו, באפריקה ובעוד מקומות. אדם ממשיך לצוד אדם. הרבה גוזלים נשארים בקן חסרי ישע, אחרי שהאמא שלהם נטרפת. ולא כל גוזל יכול לשרוד, לא לכל גוזל יש מזל לחיות.

המחשבה הראשונה שעלתה בדעתו היתה שהוא בעצם לא נצר לבית אפשטיין. אז אני בכלל לא אפשטיין, אמר לעצמו. ואני לא בן של ניצולי שואה, לא באתי מאירופה. אני ערבוש, סתם ערבוש. ההסבר המנומק של ריבה פעל כאזמל מנתחים מהיר, שביתר והתיז יותר ממחצית האגו שלו. ועם זאת, ההיגיון שלו עדיין היה חזק מן הרגש. הוא חשב בהיגיון קר. בעצם, ההיגיון שלו פעל ככפות מאזניים. הכף שהכילה את ערכו כאזרח בעל יתרונות במדינת היהודים זינקה אל על כאילו קש הונח עליה. הזיוף, האשליה, השקר, הסוד האפל, האבדה הנוראה של הורים עלומים והרווח הקל של הורים מזדמנים, הם אשר הטילו את מלוא כובד משקלם על הכף האחרת. מרגע זה ואילך הפכו חייו למאמץ בהול וחיוני להשיג איזון כלשהו בקיומו.

”ערבוש! טו-טו-טו, כל הערבים ימותו,” ככה שר עם הדרדקים עוד בגן הילדים. תרבות ממוסדת שלמה, מספרות הילדים ועד מחקריהם של מיטב ההיסטוריונים האקדמאים, עיצבה את תודעתו. כל אלה חזרו ושידרו מסר אחד – הערבי הוא יצור נחות וחורש מזימות. יתרה מזו, לפי הפולקלור העממי, הבוטה יותר – ערבי טוב הוא ערבי מת. וחוץ מזה, הערבים הם בוגדנים, נוכלים, מוכנים למכור את האמא שלהם בעבור חופן של זהב, כולם ערבושים מלוכלכים ופרימיטיבים, גזע חסר מוסר, שחי על שוד וגזל. הערבים מזיינים בהמות, אונסים בלונדיניות ושטניות, כמו ענת, ורוצחים את בנותיהם שלהם. איך היה מתנהג ערבי אילו ראה את שדיה העירומים והזקורים של ענת? אונס אותה, מאה אחוז היה אונס אותה ואחר-כך

[42]

שוחט אותה. אבל אני לא אנסתי אותה, למרות שנולדתי ערבי. ואולי זה בגלל רסן התרבות שאילפה אותי. לימדו אותי להסתיר את המאויים הכמוסים מעיני הזולת. כשהייתי ילד לא סיפרתי לאף אחד שכל-כך קיוויתי שאפרים אפשטיין יתנדרף וייפח את נשמתו כדי שריבה תהיה כולה שלי. ריבה לימדה אותי להיות נקי, אחרת הייתי מתגולל בסחי כמוהם.

כמו כל יהודי משומד, חשוב שלאורך ימים יתעב את מוצאו וישנא את הערבים שנאת נפש. זאב חשב שבמוקדם או במאוחר תרגיש ענת בריח הערבים הנודף ממנו. תחושת הסלידה מעצמו הציפה אותו, אך לא לאורך זמן. כעבור ימים אחדים ראה את ריבה, הנרתעת בדרך-כלל מריחם של גברים, מצמידה אל אפה גופייה שהסיר מעליו זה עתה, ושואפת את הריח עמוק אל קרבה. הוא נתקף בהלה. "מה את מריחה?" שאל. ריבה חשה מיד בבהלה שבקולו. "לדעת אם אני צריכה לשים אותה בכביסה. וחוץ מזה, אני אוהבת את הריח שלך, נשמתי." זאב חשש לפגוש את הערבי הראשון ברחוב, בחנות, בקולנוע, בכל מקום. בכיתה המקבילה למדו שני תלמידים ערבים, נערה ונער. פעם הוא יצא לפנייהם משער בית-הספר ופתאום נכנסה בו רוח רעה. הוא סב לאחור ופסע לעברם בצעדים מאיימים. הנער מיהר להתייצב לפנים, להגן על הנערה. "מה אתה רוצה?" קראה הנערה מאחורי כתפו של בן זוגה. "עד היום היית בן-אדם נחמד," לחש לעומתו הנער הערבי בנעימה מפייסת.

הם לא מזהים אותי. שנתיים לומדים אתי בבית-הספר ולא הבחינו שאני ערבי. הוא גם שמח לראות שהנער חש לגונן על הנערה מפניו.

בבולמוס נסער התנפל על ספרי פסיכולוגיה. כשגילה את האסכולה ההתנהגותית, רווח לו. סקינר היה נביאו. כולם נולדים כלי ריק. הסביבה והלמידה הן שמעצבות את

[43]

הפרט. המוצא, הגזע והשורש והגנים לא מעלים ולא מורידים. הוא ישראלי. הוא יהודי. הוא אפשטיין יותר מריבה עצמה, שכן נעשה אפשטיין בינקותו, ואילו ריבה קיבלה את השם הזה רק עם נישואיה לאפרים. לא בלי נקיפת מצפון מצא שיותר מכול אהב באפרים את שם משפחתו, אפשטיין: כה שייך, כה יהודי. אף אחד לא העיר לזאב – לא במשחקים החשאיים עם תמר, לא בתחרויות ההשתנה למרחק של הבנים, ואף לא בהתייחדותו עם ענת – ולו ברמז דק, שדבק בו שמץ פגם. הוא לקח ראי קטן ועמד שעה ארוכה במקלחת, בוחן את איברו מכל צד. מי מל אותו? האם היה זה גלב מוסלמי? הוא שאל על כך את ריבה, שאחרי הגילוי המרעיש היתה קשובה לו במיוחד. "המוסלמים", אמרה לו, "לא חייבים במילה ביום השמיני, כמו היהודים. היית תינוק בן כמה חודשים, ואפרים רצה להזמין מוהל. אבל אני באתי מרקע שונה, ולא ויתרתי לו בעניין הזה. רופא מנתח ברמב"ם עשה עבודה נקייה."

אט-אט חתר זאב אל השלווה. הוא עלה איכשהו על דרך ההשלמה. נער שופע חיים היה, אופטימי, בריא בנפשו ובגופו, וגם נאה מאוד למראה. ענת חשה בסערה המתחוללת בקרבו, אך כשגיששה לא מצאה מענה. מאחר שגם היא היתה בריאה בנפשה ונערה מחוזרת, לא חששה ממתחרה או מפני איזה קרע ביניהם. זאב חשב אחרת. ברגעים הראשונים אחרי שנגלה לו הסוד הוא הרהר בענת, ומיד גמר אומר שלא לספר לה. הוא חשב שהיא התאהבה בבחור יהודי ולפיכך אין לו זכות לכפות עליה בחור ערבי, ואהבתו היתה עזה מכדי לנתק מגע ממנה באחת. היא היתה אהבתו הראשונה. בלילות התייסר על משכבו ולא היתה לו נפש לחלוק עמה את הטלטלה. לא היה לו העוז להיפרד מענת. אך ככל שהשקיף אל אופק עתידו, נדמה לו שהיא כבר לא קיימת שם.

[חיו זרמו לאט, כגוף שמחלים מטראומה. כשהתגייס,

זרמו, לזרום – to flow
מחלים, להחלים – to get well

[44]

to manage – לנהל, ניהל
a limp – צליעה
to hurl – להטיל, הטילה

was broken into – נפרץ
was erased – נמחק
screamed – צווח
with malice – בזדון
furnace – כבשן

became – נשימתו נעתקה –
breathless
pale – חיוור

insisted, kept – עמד במריו –
objecting

rare – נדיר
pooled – נקוו, להקוות –
to shed – מזילה, להזיל –

נשארה ענת נערתו האהובה. הוא ניהל את חייו כאדם שכבר התרגל לצליעה חמורה, עד שהטילה עליו ריבה את הפצצה השנייה: הוריו האמיתיים, כלומר הערבים, עדיין חיים. הם נמצאים מעבר לגבול שנפרץ ונמחק במלחמת 1967. מחר בערב הם יבואו לראותו, בישרה לו. והוא צווח כמי שנדחף בזדון לפתחו של כבשן, "לא! בשום אופן לא!"

"הבטחתי," לחשה. "אחרי כל מה שעברתי, לא יכולתי לסרב לאם ולאב."

זו היתה הפעם הראשונה שרמזה על עברה. נשימתו של זאב נעתקה. הוא התבונן בפניה החיוורים, אך עמד במריו. "אין לי עניין בפגישה הזאת. אני לא רוצה. נקודה." "הם מאוד מבקשים, וגם אני רוצה בזה, זיסי." "את?"

דמעות נדירות נקוו בעיניה. מיום שעמד על דעתו לא ראה אותה מזילה דמעה. [

בְּנֵזִין / יוֹם שִׁישִׁי

מילים :עֶקֶב גִּלְעָד לַחַן :יְהוּדָה פּוֹלִיקָר

as usual כָּרָגִיל	הַשְּׁבוּעַ מִתְחִיל מְאוּחָר כָּרָגִיל
depression דִּיכְאֹן	אֵין לִי כַח לָקוּם אֵין לִי חֶשֶׁק לְכָלוּם
nervous עֲצָבָנִי	יוֹם רֵאשׁוֹן דִּיכְאֹן יוֹם שְׁנֵי עֲצָבָנִי
unnecessary מְיוֹתָר	יוֹם שְׁלִישִׁי לֹא נִגְמַר רְבִיעִי מְיוֹתָר
mood מַצַּב רוּחַ	וּבְיוֹם חֲמִישִׁי מַצַּב רוּחַ חוֹפְשִׁי
נִשְׁאָרִים, לְהִשָּׁאֵר to stay	זֶה כָּבֵר סוּף הַשְּׁבוּעַ
to plan לְתַכְנֵן	וּמָחָר יוֹם שִׁישִׁי
מִתְכַּנֵּן, לְהִתְכַּנֵּן to get ready	
to observe מִתְבּוֹנֵן, לְהִתְבּוֹנֵן	יוֹם שִׁישִׁי אֶת יוֹדְעַת
מִרְאָה mirror	יֵשׁ בָּעִיר מְסִיבָה
to disinfect לְחַטֵּא	נִשְׁאָרִים כָּל הַלַּיְלָה
warts נִבְלוֹת	עַד הַבּוֹקֵר הַבָּא
מִרִים, לְהִרִים to lift	יוֹם שִׁישִׁי אֶת יוֹדְעַת
מִשְׁקוּלוֹת weights	וְהַיּוֹם בְּמִיּוֹחָד
מִשְׁחָרֵר כִּיּוּצִים flexing	אִם תִּירָצִי כָּל הַלַּיְלָה
מוֹתֵחַ, לְמִתֵּחַ to stretch	הוּא שָׁלָנוּ לְבַד
springs קְפִיצִים	
	אֲזִי אֲנִי מְטַלֵּף, מְתַכֵּן, מְתַכֵּן
	מִתְקַלַּח שָׁעָה, מְתַבּוֹן בְּמִרְאָה
	מְחַטֵּא נִבְלוֹת וּמִרִים מִשְׁקוּלוֹת
	מִשְׁחָרֵר כִּיּוּצִים וּמוֹתֵחַ קְפִיצִים
	כְּשֶׁהֲרָאשׁ מְסוּדָר לֹא אֵיכָפֶת שׁוּם דָּבָר
	יוֹם שִׁישִׁי כָּבֵר מְגִיעַ
	הַשְּׁבוּעַ נִגְמַר

יום שישי את יודעת ...

dried out מיובש
 routine, normal שגרת
 boredom שיעמום
 to escape, run away לברוח

כשעובר יום שבת והזמן זו לאט
 אני שוב מיובש, עוד שבוע חדש
 בעיות, עניינים, חדשות, עיתונים
 והכל שגרתי, שיעמום אמיתי
 אז עכשיו אני כאן, מעביר את הזמן
 אין לי דרך לברוח, לא יודע לאן
 יום שישי את יודעת ...

<https://www.youtube.com/watch?v=aUIVm7oH9pU>

חיפה

דיויד ברוזה

מילים: יהונתן גפן
לחן: דיויד ברוזה

יש לי אישה

ויש לי ילד

ואבא שלי עובד בנמל

הולכים לישון בדיוק בעשר

כי לא רוצים לבזבז חשמל

חיפה, חיפה

עיר עם תחתית

הו הו הו

חיפה, חיפה

עיר עם עתיד

הו הו הו

חיפה, חיפה

עיר אמיתית

הו הו הו

בארבע בבוקר

אני כבר עסוק

שני אוטובוסים לבית הזיקוק

עובד ומזיע אני רק פועל

עד שהערב יורד בכרמל

חיפה, חיפה...

חושבים שבחיפה

כולם אבודים

אבל האמת היא אנחנו עובדים

יחי הפועל בסרב האפור

כאן נולדתי וכאן גם אגמור בחיפה

חיפה, חיפה...

נמל port

לבזבז to waste

תחתית subway

בית הזיקוק oil refinery

מזיע, להזיע to sweat

יחי long live

סרב overall

<https://www.youtube.com/watch?v=zZPUkxX0UJA>

עברית מודרנית לרמת הביניים – 130a

אוצר מילים: חיפה

bay מפרץ

port נמל

importance חשיבות

oil נפט

conflict סכסוך

characteristic מאפיין, מאפיינים

profession מקצוע, מקצועות

employment תעסוקה

product מוצר, מוצרים

commerce מסחר

factory מפעל

בבקשה לתרגם את המשפטים הבאים:

1. There was a conflict between the port workers and the owners of the factory.
2. The port has great importance for commerce in the bay area.
3. The oil industry has many products with similar characteristics.
4. Many of Haifa's residents have academic professions and they find employment in the Haifa University and the Technion.